

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1934 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 24 mars 1916 (nr 90) angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff.

Genom en den 9 februari 1934 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 112, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

om ändring i vissa delar av lagen den 24 mars 1916 (nr 90) angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff.

Häriigenom förordnas, att 1, 4, 5, 7 och 8 §§ lagen den 24 mars 1916 angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff, 5 § i dess lydelse enligt lagen den 6 maj 1921 (nr 186), skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

1 §.

Fångar, som i samma straffanstalt undergå straff varom i denna lag förmäles, skola efter kön och olika straffart hållas åtskilda, såvitt möjligt i särskilda avdelningar av straffanstalten. Fånge, som vid straffets början ej fyllt tjuguettt år, skall avtjäna straffet helt eller delvis i huvudsakligen för yngre fångar avsedd straffanstalt, där det ej med hänsyn till strafftidens korthet, straffets art eller omständigheterna i övrigt finnes olämpligt.

4 §.

Har den, som undergår straffarbete eller fängelse varom förmäles i 3 §, vid straffets början fyllt tjuguettt år, skall han hållas till straff i enrum under hela strafftiden, där denna icke överstiger tre år, och där strafftiden är längre, de tre första åren. Har fången vid straffets början ej fyllt tjuguettt år, skall han hållas till straff i enrum under hela strafftiden, där denna icke överstiger ett år, och där strafftiden är längre, det första året. Fången skall, då han icke undergår straff i enrum, hållas till straff i gemensamhet.

Om fånges — — — 7, 8 och 9 §§.

5 §.

Fånge, som — — — tillfälligtvis påkallas.

Sedan fånge, som vid straffets början ej fyllt tjuguet år, avtjänat tre månader av strafftiden, samt annan fånge av strafftiden avtjänat sex månader, må, där med hänsyn till fångens vård, arbete eller behandling så finnes lämpligt, cellen under arbetstid hållas öppen ävensom åt sådan fånge anförtros att inom straffanstalten uträtta ärenden, vilka sammanhånga med hans arbete, eller att utföra arbete gemensamt med andra fångar.

Genom noggrann tillsyn och på annat lämpligt sätt skall förebyggas, att fången träder i förbindelse med andra fångar i vidare mån än som påkallas av arbete, fången har att utföra. Därjämte skola, beträffande fånge som vid straffets början ej fyllt tjuguet år, under de tre första månaderna av strafftiden samt, i fråga om annan fånge, under de sex första månaderna anordningar vidtagas, som förhindra fången jämväl vid vistelse utom cellen att se andra fångar.

Fånge, åt vilken anförtros att utföra arbete gemensamt med andra fångar, må kunna överflyttas till sådan med odlingsföretag förenad anstalt, som är anordnad för särskilt pålitliga fångar, och skall med avseende å hans vistelse därstädes vad i 6 § första stycket är föreskrivet lända till efterrättelse.

7 §.

Önskar fånge — — — därtill föreligga.

Är fånges — — — enrum förflutit.

I fråga om fånge, som vid straffets början ej fyllt tjuguet år, må jämväl av den anledning, att hans hållande till straff i gemensamhet är förenat med fara för skadlig inverkan från hans sida å andra fångar, fångvårdsstyrelsen kunna förordna, att fången skall hållas till straff i enrum efter utgången av den enligt nysnämnda lagrum för honom gällande längsta tid för sådant straff, dock ej utöver tre år från straffets början.

I avvaktan — — — under omprövning.

8 §.

Fånge må — — — kan befaras.

Ej heller må fånge, som vid straffets början ej fyllt tjuguet år och som av strafftiden avtjänat tre månader, eller annan fånge, som av strafftiden avtjänat sex månader, hållas till straff i enrum, om det av annat skäl, än i första stycket sägs, finnes för honom uppenbarligen olämpligt samt hans hållande till straff i gemensamhet icke är förenat med fara för ordningen eller säkerheten inom straffanstalten eller för skadlig inverkan från fångens sida å andra fångar eller med annan väsentlig olägenhet.

Om fånges — — — förordnar fångvårdsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Enligt gällande regler om verkställighet av frihetsstraff skola fångar som ådömts sådant straff av kortare tidslängd undergå straffet i enrum samt de som erhållit långvarigare straff under första delen av strafftiden hållas i enrum och under den senare delen avtjäna straffet i gemensamhet med andra fångar. Jämte dessa båda huvudformer för straffverkställigheten — cellstraff och straff i gemensamhet — finnas vissa mellanformer, vilka kännetecknas av att den med cellstraffet förbundna stränga isoleringen i större eller mindre utsträckning ersatts av en något vidgad rörelsefrihet för fången. De huvudsakliga föreskrifterna rörande straffverkställigheten äro givna i lagen den 24 mars 1916 angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff, vilken i förevarande avseenden undergått viss ändring genom lag den 6 maj 1921.

I 1 § av 1916 års lag stadgas bland annat, att fånge som vid straffets början ej fyllt tjugu år skall avtjäna straffet helt eller delvis i huvudsakligen för yngre fångar avsedd straffanstalt, där det ej med hänsyn till strafftidens korthet, straffets art eller omständigheterna i övrigt finnes olämpligt. Enligt 4 § skall den som undergår straffarbete eller omedelbart ådömt fängelse och vid straffets början fyllt tjugu år hållas till straff i enrum under hela strafftiden där denna icke överstiger tre år, och, där strafftiden är längre, de tre första åren. Har fången vid straffets början ej fyllt tjugu år, skall han hållas till straff i enrum under hela strafftiden där denna icke överstiger ett år, och, där strafftiden är längre, det första året. Då fånge icke undergår straff i enrum, skall han hållas till straff i gemensamhet. I 5 § första stycket stadgas att fånge som undergår straff i enrum skall hållas innesluten i cell, där ej hans vistelse utom densamma betingas av deltagande i gudstjänst, skolundervisning, rörelse i fria luften eller gymnastik eller ock av omständigheterna tillfälligtvis påkallas. Enligt *ursprungliga lydelsen* av 5 § andra stycket gällde att sedan fånge som vid straffets början ej fyllt tjugu år avtjänat fyra månader av strafftiden samt annan fånge ett år, skulle, där med hänsyn till fångens vård, arbete eller behandling så funnes lämpligt, cellen under arbetstid hållas öppen ävensom åt sådan fånge anförtros att inom straffanstalten uträtta ärenden vilka sammanhängde med hans arbete. I samma paragrafs tredje stycke föreskrevs att genom noggrann tillsyn och på annat lämpligt sätt skulle förebyggas att fången trädde i förbindelse med andra fångar. Beträffande fånge som vid straffets början ej fyllt tjugu år skola därjämte — enligt 5 § tredje stycket — under de fyra första månaderna och beträffande annan fånge under det första året anordningar vidtagas, som förhindra honom jämväl vid vistelse utom cellen att se andra fångar. Enligt 6 § första stycket skall straff i gemensamhet genom fångarnas fördelning i grupper eller på annat lämpligt sätt så anordnas att fara för skadlig inverkan fångarna emellan såvitt möjligt förebyggas. Därjämte föreskrevs enligt den *ursprungliga lydelsen* av förevarande

stadgande att fånge som underginge straff i gemensamhet städse skulle hållas avstängd från andra fångar under sovtid. 6 § innehåller i övrigt dels att om fånge, som hålles till straff i gemensamhet, under längre tid sysselsatts med arbete huvudsakligen inomhus, skall han, där så lämpligen kan ske, någon tid före frigivningen helt eller delvis hållas till arbete utomhus, dels ock att fånge som undergår straff i gemensamhet skall kunna sysselsättas med arbete utom straffanstaltens slutna område, såvida förbindelse mellan fången och obehöriga därvid förhindras. I 7 § föreskrives att, om fånge önskar att få undergå straff i enrum även efter det den längsta enrumstiden förflutit, detta ej må förvägras honom, där ej fångvårdsstyrelsen finner synnerliga skäl därtill föreligga. Är fånges hållande till straff i gemensamhet förenat med fara för ordningen eller säkerheten inom anstalten, må fångvårdsstyrelsen kunna förordna att fången skall hållas till straff i enrum jämväl efter det den för fången gällande längsta tid för enrumsstraff förflutit. I fråga om fånge som vid straffets början ej fyllt tjugu år må jämväl av den anledning att hans hållande till straff i gemensamhet är förenat med fara för skadlig inverkan från hans sida å andra fångar, fångvårdsstyrelsen kunna förordna att fången skall hållas till straff i enrum efter utgången av den för honom gällande längsta tid för sådant straff, dock ej utöver tre år. Fånges fortsatta hållande till straff i enrum av nu nämnda anledningar skall av fångvårdsstyrelsen minst en gång var sjätte månad tagas under omprövning. Jämlikt 8 § må fånge icke hållas till straff i enrum, om men för hans andliga eller kroppsliga hälsa därav inträder eller uppenbarligen kan befaras. Ej heller må fånge som vid straffets början ej fyllt tjugu år efter fyra månader och annan fånge efter ett år hållas till straff i enrum, om det av annat skäl än nyss nämnts finnes för honom uppenbarligen olämpligt samt hans hållande till straff i gemensamhet icke är förenat med fara för ordningen eller säkerheten inom anstalten eller för skadlig inverkan från fångens sida å andra fångar eller med annan väsentlig olägenhet. I 12 § föreskrives att, därest men för fånges andliga eller kroppsliga hälsa inträder eller uppenbarligen kan befaras genom tillämpning av i lagen given bestämmelse, i tillämpningen må göras den jämkning som prövas nödig för avhjälpande eller förebyggande av sådant men.

Genom den förut omnämnda lagen den 6 maj 1921 erhöles 5 och 6 §§ verkställighetslagen en i vissa delar ändrad lydelse. Sålunda gjordes i 5 § andra stycket ett tillägg, enligt vilket — efter fyra månaders respektive ett års strafftid — icke blott såsom dittills cellen skulle kunna hållas öppen under arbetstid och fången kunna få i uppdrag att uträtta ärenden som sammanhängde med hans arbete, utan även åt fången skulle kunna anförtros att *utföra arbete gemensamt med andra fångar*. Stadgandet i samma paragrafs tredje stycke därom att genom noggrann tillsyn och på annat lämpligt sätt skulle förebyggas att fången trädde i förbindelse med andra fångar modifierades på det sätt att sådan förbindelse icke finge äga rum *i vidare mån än som påkallades av arbete fången hade att utföra*. I 6 § infördes den bestämmelsen att vid sådan med odlingsföretag förenad anstalt, som är anordnad för särskilt pålitliga

fångar, undantag må äga rum från föreskriften att fånge, som undergår straff i gemensamhet, under sovtid städse skall hållas avstängd från andra fångar.

Föreliggande förslag innebär, att minimitiden för det obligatoriska stränga cellstraffet inskränkts till sex månader för äldre fångar. För yngre fångar har denna tid satts till tre månader. Genom ändring av samtliga lagrum, i vilka olikhet mellan äldre och yngre fångar är föreskriven med avseende å behandlingen, har såsom allmän gräns mellan de båda åldersgrupperna stadgats uppnådd ålder av 21 år vid straffets början. Förslaget innehåller därjämte ett tillägg till 5 § av innehåll att fånge, åt vilken anförtrots att utföra arbete gemensamt med andra fångar, må kunna överflyttas till sådan med odlingsföretag förenad anstalt som är anordnad för särskilt pålitliga fångar samt att med avseende å hans vistelse därstädes skall lända till efterrättelse vad i 6 § första stycket är föreskrivet beträffande fångar som undergå straff i gemensamhet. I övrigt ha ändringar av saklig innebörd icke vidtagits. Ej heller i formellt hänseende har någon omarbetning av straffverkställighetslagen ägt rum. Enligt förslaget skola de ändrade bestämmelserna träda i kraft den 1 juli 1934.

Över förslaget har utlåtande avgivits av fångvårdsstyrelsen, som däri förklarar sig icke ha något att erinra mot de föreslagna lagändringarna. Genomförandet av dessa påkallade emellertid avsevärd ökning av de för gemensamhetsarbete nu anordnade lokaler. Med hänsyn härtill och då lagändringarna icke borde träda i kraft förrän det erforderliga lokalbehovet blivit fyllt, syntes enligt styrelsens mening bestämmelse böra meddelas därom att de föreslagna ändringarna skulle träda i kraft å dag som Kungl. Maj:t ägde bestämma.

Departementschefen anför i propositionen — efter att ha erinrat bland annat om en av landshövdingen S. Hagströmer verkställd, år 1931 avslutad utredning angående koncentration inom det svenska fångvårdsväsendet — angående möjligheterna att praktiskt genomföra förslaget:

»Flera fängelser äga icke det lokalutrymme att verkstadsarbete därstädes kan anordnas ens i sådan omfattning som verkställighetslagens nuvarande bestämmelser medgiva och som av fängelsemyndigheterna själva anses önskvärd. Ej sällan föranleda dessa förhållanden att fångar transporteras från ett fängelse till ett annat, där arbetsmöjligheter av lämpligt slag stå till buds. Men stundom måste en fånge kvarhållas i cell trots att det ur olika synpunkter varit önskvärt att bereda honom arbete i verkstad eller trädgård. I dylika fall inskränker sig hans uppflyttning i mellanklassen därtill att celldörren hålles öppen och att han får utföra de uppdrag inom fängelsets område vartill hans arbete kan giva anledning. Även annat handräckningsarbete kan naturligtvis för sådan fånge ifrågakomma.

Sambandet mellan en lagändring åsyftande i huvudsak att inskränka minimitiden för den stränga enrumsbehandlingen samt spörsmålet om de nuvarande straffanstalternas modernisering är redan av det nu sagda uppenbart. Sistnämnda fråga har också varit föremål för speciell uppmärksamhet under senare åren. Den har behandlats vid den av landshövdingen Hagströmer verk-

ställda utredningen, vilken hade till huvudsyfte att undersöka förutsättningarna för en koncentration av fångvårdsväsendet och främst av själva fångvårdsanstalterna. Enligt det på grundval av utredningen framlagda förslaget, vilket — — — även åsyftade en ökad användning av gemensamhetsarbete i fängelserna, skulle bland annat ett nytt större centralfängelse och ett ungdomsfängelse uppföras. Härigenom och efter vissa förändringar beträffande de nuvarande anstalterna skulle möjlighet vinnas att, i den omfattning förslaget avsåg, bereda fångarna sysselsättning i gemensamt verkstadsarbete och även arbete utomhus, främst trädgårdsarbete. Sedermera har statens organisationsnämnd i anledning av Kungl. Maj:ts beslut därom den 21 augusti 1931 verkställt utredning angående fångvårdens framtida ordnande och vad därmed äger samband. Resultatet av utredningen föreligger i ett den 11 oktober 1933 avlämnat betänkande. Organisationsnämnden har i motsats till den förutnämnde sakkunnige icke till prövning upptagit frågan om ändring av gällande bestämmelser om straffverkställighet, men har enligt vad i betänkandet anföres i den mån så varit möjligt tagit hänsyn till de lagändringar som på grundval av i ämnet avgivna yttranden kunde antagas komma till stånd. Att härmed åsyftas en inskränkning av tiden för cellstraffet framgår av betänkandet. Emellertid är nämndens förslag i huvudsak byggt på nuvarande bestämmelser på området. Såsom skäl härtill har nämnden, jämte det ovissa läge vari spörsmålet om straffverkställigheten befunne sig, framhållit att genomförandet av vissa förslag, som väckts av tillkallade sakkunniga för utredning av frågan om organisationen av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande frigivna fångar, skulle kunna inverka på bedömandet av nu ifrågasvarande spörsmål. Medan en inskränkning av cellstraffet måste leda till ökat behov av utrymmen och anordningar för arbetsdriften inom straffanstalterna, kunde ett förverkligande av vissa av sistnämnda sakkunniga framlagda förslag — åtgärder för ökad användning av villkorlig straffdom och villkorlig frigivning m. m. — medföra en minskning av fångantalet och därmed ett minskat behov av utrymmen i fängelserna. Organisationsnämnden har därför ansett att ett fullständigt förslag om den slutliga organisationen av anstaltsväsendet borde anstå till dess de nämnda frågorna blivit avgjorda och sedan verkningarna av eventuella ändringar gjort sig märkbara under så lång tid att storleken av fångantalet och de olika kategorierna av fångar kunde beräknas med någon bestämdhet. Nämndens nu framlagda förslag går ut på, bland annat, att en ny fångvårdsanstalt uppföres, avsedd för 150 ungdomsfångar och 100 andra fångar, att två av de nuvarande anstalterna (straffängelserna i Gävle och Jönköping), vilka för närvarande helt eller delvis sakna gemensamhetsverkstäder, utrustas med dylika samt att vissa mindre betydande av de nuvarande anstalterna nedläggas.

Över organisationsnämndens förslag ha vederbörande myndigheter och sammanlutningar genom remiss anbefallts eller lämnats tillfälle att inkomma med utlåtanden. På grund av utredningens vidlyftighet kunna remissvaren icke väntas inkomma till justitiedepartementet så snart att utredningen kan fullföljas inom den närmaste tiden. Något förslag rörande riktlinjerna för

den framtida organisationen av fångvårdsanstalterna kan av nämnda anledning icke nu framläggas.»

Departementschefen framhöll härefter, att han hade för avsikt att, sedan igångsatt utredning hunnit avslutas om uppförande av verkstadsbyggnader vid centralfängelserna i Malmö och å Härlanda, varest de nu befintliga verkstadslokalerna visat sig otillräckliga och för sitt ändamål mindre lämpliga, föreslå Kungl. Maj:t att avlåta proposition till innevarande års riksdag med äskande om anslag för uppförande av dylika byggnader. Härpå fortsätter departementschefen:

»Det möter uppenbarligen stora svårigheter att exakt beräkna vilka krav som genom en nedsättning av minsta tiden för cellstraffet komma att ställas på straffanstalterna i fråga om dessas utrustning för arbetsdrift. Först och främst bör beaktas att det icke nu ifrågasättes att över lag inskränka cellstrafftiden. Det gäller fastmera att, i nära anslutning till den utveckling som under de senaste årtiondena ägt rum, överlämna åt fängelsemyndigheterna en ökad befogenhet att avpassa behandlingen efter vad i de särskilda fallen kan anses lämpligt för uppnående av fångvårdens syften. Den omständigheten att minimitiden för det strängare cellstraffet minskas behöver således icke i och för sig innebära att alla eller flertalet fångar, vilka avtjänat den kortare tid som kan bli bestämd, av fängelsemyndigheterna anses böra överflyttas till arbetsgemensamhet. Visserligen har 1921 års lagändring, varigenom en dylik överflyttning blev för normala fall tillåten efter ett års respektive fyra månaders cellvistelse, efter hand medfört att fångarna i största möjliga utsträckning utföras i gemensamt arbete redan efter nämnda tids förlopp, och denna praxis torde också numera äga stöd i den allmänna uppfattningen bland fängelsernas styresmän såsom ägnad att befordra en god fångvård. Men det torde fördenskull icke kunna tagas för givet att en ytterligare nedsättning av nämnda tid till sex respektive tre månader skulle komma att föranleda att arbetsgemensamhet anses böra regelmässigt ifrågakomma redan efter denna minimitids utgång. En dylik omedelbar omläggning av straffverkställigheten synes icke heller vara önskvärd. Utvecklingen bör, i likhet med den som ägt rum efter införandet av 1921 års lagbestämmelser, ske efter hand och byggas på de erfarenheter som vinnas genom en till en början mera begränsad inskränkning av tiden för det stränga cellstraffet.

Emellertid läser det vara otvivelaktigt att fängelsernas delvis otillräckliga utrustning med lokaler för gemensamhetsarbetets bedrivande kommer att bli ännu mera framträdande än för närvarande, sedan de nu ifrågasatta lagändringarna genomförts. Fångvårdsstyrelsen har funnit denna omständighet böra föranleda anstånd med lagändringarnas ikraftträdande till dess ökning av de nu befintliga arbetslokalerna kunnat åstadkommas. Därest ändringarna innebure en obligatorisk utvidgning av gemensamhetsarbetet, skulle ett dylikt anstånd uppenbarligen vara nödvändigt. Så är emellertid icke nu fallet. Det bör icke heller förbises att de föreliggande förslagen äsyfta icke blott att möjliggöra ett tidigare överförande av fångarna till gemensamt arbete utan jämväl att på ett tidigare stadium än för närvarande mildra isole-

ringen genom öppen celldörr och genom tillåtelse för fången att för särskilda uppdrag vistas utom cellen. Ehuru till synes mindre betydande torde dock dessa modifikationer i cellstraffet vara av ej ringa värde ur fångvårdssynpunkt samt av fångarna betraktas såsom i hög grad eftersträvansvärda. Men även bortsett härifrån synes det icke vara lämpligt att låta lagändringarna vila till dess nya eller utvidgade verkstadslokaler blivit färdigställda. Det torde icke finnas någon anledning att på grund av bristande verkstadsutrymme vid vissa anstalter uppskjuta de nya bestämmelsernas tillämpning vid sådana anstalter där utrymmet tilläventyrs tillåter gemensamhetsarbete i ökad omfattning. Härtill kommer den förut anmärkta svårigheten att på förhand beräkna det erforderliga utrymmet. Såsom organisationsnämnden ock framhållit är därför en viss tids erfarenhet av de nya bestämmelsernas praktiska verkningar av synnerlig vikt för ett slutligt ställningstagande till spörsmålet om den allmänna organisationen av anstaltsväsendet. Några avgörande hinder mot att omedelbart genomföra ändrade bestämmelser av ifrågasatt innebörd synas således icke föreligga.»

Genom propositionen nr 153 innevarande år har Kungl. Maj:t sedermera föreslagit riksdagen att för nästkommande budgetår anvisa anslag till uppförande av en verkstadsbyggnad vid vardera av centralfängelserna i Malmö och å Härlanda. Enligt uttalande i sistnämnda proposition beräknas arbetsplats kunna beredas för ett sjuttiofå fångar i vardera verkstadsbyggnaden.

Utskottet. De genom propositionen föreslagna ändringarna i 1916 års lag angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff torde vara ägnade att på ett lyckligt sätt medverka till en förbättrad fångvård. Såsom departementschefen framhållit medge de nuvarande fängelserna med därtill hörande verkstadslokaler väl icke att de ändrade bestämmelserna omedelbart kunna tillämpas i avsedd omfattning. Utskottet delar emellertid departementschefens uppfattning, att dessa bestämmelser utan uppskov böra komma i tillämpning i så stor utsträckning som möjligt. Vad särskilt angår de möjligheter att förkorta cellstraffet, som förslaget innehåller, synes dess snara genomförande medföra den fördelen, att i de fall, då en förkortning av celltiden är önskvärd ehuru såsom lagen i allmänhet nu förutsätter direkt men för fångens hälsa icke kan befaras, en sådan förkortning kan medgivas utan fängelseläkarens förmedling.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 april 1934.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Klefbeck, Bissmark, Larson* i Lerdala, *Norling, Svenson* i Eskhult, *Öhman* och *Wijkström*;

från andra kammaren: herrar *Linnér, Hedlund* i Östersund, *K. A. Westman**, *Olsson* i Mellerud, *Johanson* i Huskvarna, *Berg, Björling* och *Johnsson* i Kalmar.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Linnér, Bissmark, Larson* i Lerdala, *Öhman, Wijkström, Johanson* i Huskvarna och *Björling*, vilka anfört:

Redan med nu gällande lydelse av 5 §, såvitt angår verkställande av frihetsstraff genom arbete i gemensamhet, finns, enligt vad utskottet inhämtat, en brist på omkring 50 platser. Denna platsbrist skulle genom det nu framlagda förslaget till lagändring stegras till omkring 375 platser, och det torde icke kunna undvikas att härigenom allvarliga svårigheter komme att uppstå genom det missnöje, som kunde förväntas, om bland ett flertal till den mildare verkställighetsformen berättigade fångar endast ett mindre antal skulle kunna uttagas vid vissa anstalter. Om icke den föreslagna reformen skall stanna på papperet eller medföra ogynnsamma verkningar inom fångvården, förutsättes således att arbetslokalerna för arbete i gemensamhet väsentligt ökas.

Vid sådant förhållande ha vi i likhet med fångvårdsstyrelsen funnit det icke vara tillrådligt att den ifrågasatta utvidgningen av frihetsstraffets verkställighet genom arbete i gemensamhet må träda i kraft omedelbart. En sådan åtgärd synes ofrånkomligen leda till antingen de här ovan berörda olägenheterna, vilka icke må underskattas, eller till att riksdagen får anse sig tvingad att bevilja anslag till ökade arbetslokaler, utan att någon plan för nämnda utbyggnader i jämförelse med andra byggnadsbehov hittills blivit framlagd. Då det är önskvärt att den föreslagna reformen genomföres så snart det i någorlunda avsevärd omfattning med hänsyn till platstillgången är möjligt, ha vi funnit den lämpligaste utvägen vara att i denna del lagändringens ikraftträdande göres beroende av Kungl. Maj:ts särskilda beslut, varvid förutsättes, att icke ett sådant beslut meddelas, förrän platsbristen väsentligt reducerats.

På grund härav hemställes,

att riksdagen måtte antaga Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 24 mars 1916 (nr 90) angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff

med den ändring att slutbestämmelsen till den föreslagna lagen skall erhålla följande lydelse:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934, dock att vad i 5 § andra stycket enligt dess nya lydelse stadgas angående de förutsättningar under vilka åt fånge må anförtros att utföra arbete gemensamt med andra fångar icke skall tillämpas förrän Konungen därom särskilt förordnar.